

**AMSTERDAMS
PHILHARMONISCH
ORKEST**

programma

2 JULI 1973

CONCERTGEBOUW (grote zaal)

**dirigenten: OTAR TAKTAKISJILI
ANTON KERSJES**

**solist : ZORAB SOTKILAWA, tenor
m.m.v. : GEORGISCH KAMERKOOR**

1.

Ozornje Tsjastoesjki

**Rodion Sjtsjedrin
(geb. 1932)**

2.

Megreelse liederen

**Otar Taktakisjili
(geb. 1924)**

**Een roos
Lyrisch
Schertslied
Varado
Odoja
Wiegelied
Schertslied
Tsjela
Koraal
Zegening van het huis**

PAUZE

3.

**Schilderijen van een tentoonstelling
(in de orkestratie van M. Ravel)**

**Modest Moerssorgsky
(1839—1881)**

*(concert georganiseerd in het kader van het cultureel verdrag
tussen Nederland en de U.S.S.R.)*

OTAR TAKTAKISJILI

Otar Taktakisjili werd in 1924 geboren en maakte voor het eerst naam in de muzikale wereld, toen hij in 1946 de eerste prijs won van een Georgisch concours voor komponisten. Hij studeerde toen al voor het vierde jaar aan het Conservatorium van Tblissi, dat hij in 1947 verliet.

Hij werd dirigent en later artistiek directeur van het Georgische Staatskoor, om zich daarna meer en meer te gaan toeleggen op het dirigeren van uitvoeringen van zijn eigen komposities.

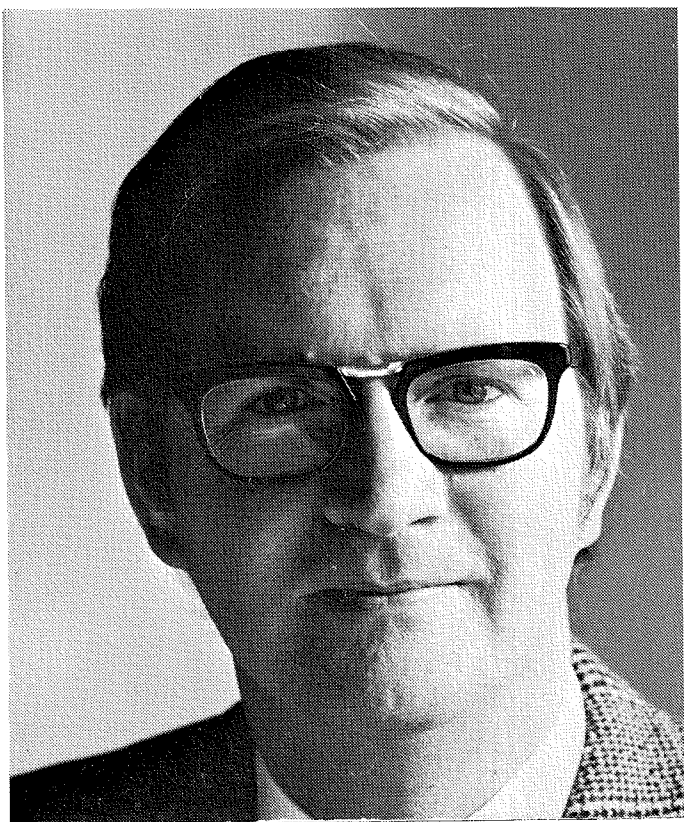
Z'n komposities, w.o. symfonieën, piano- en vioolconcerten en een symfonisch gedicht, werden sterk bepaald door de muziek van zijn geboorteland Georgië.

Beïnvloed ook door de werken van Tsjajkowski, componeerde Taktakisjili gedurende de eerste helft van de vijftiger jaren voornamelijk symfonische werken.

Het beroemde gedicht „Mtsiri” van Michael Lermontow, inspireerde Taktakisjili tot het komponeren van zijn gelijknamig symfonisch gedicht. Dit betekende het begin van een verandering in zijn werken. Hij begon zich steeds meer te richten op de schatkamer van Georgische poëzie, zowel klassiek als modern, en componeerde verschillende liederencycli met als thema's o.m. de schoonheid van zijn land, de imponerende bergen van de Kaukasus, vrijheid, de strijd tegen de bezetter, de strijd om een rechtvaardiger bestaan.

Naast zijn werk op muzikaal gebied, werd hij Minister van Cultuur van de Sowjet Republiek Georgië, hetgeen overigens geenszins een einde maakte aan zijn compositorische arbeid.

ANTON KERSJES

Anton Kersjes begon zijn muzikale carrière als violist in het orkest van zijn geboortestad Arnhem.

Maar zijn grootste belangstelling ging uit naar directie en al spoedig leidde hij koren, alsmede een theaterorkest en werd hij achtereenvolgens dirigent van o.a. het Ballet van de Nederlandse Opera, het Nederlands Ballet en het Amsterdams Ballet.

Toen hem in 1951 door de directeur van het kersvers gevormde ensemble van de „Kunstmaand Amsterdam” werd gevraagd om enige concerten te dirigeren, greep hij die kans met beide handen aan. Onder zijn leiding groeide dit toen nog prille, maar enthousiaste ensemble uit tot een compleet symfonie-orkest: het Amsterdams Philharmonisch Orkest.

Nog steeds is hij chef-dirigent van het orkest dat hij zelf, samen met zijn directeur Jan Huckriede, van begin af aan heeft opgebouwd.

Dit succesvolle werk bleef ook internationaal niet onopgemerkt.

Anton Kersjes werd uitgenodigd om de opera-orkesten van Brussel, Monte Carlo en Barcelona te dirigeren, de filharmonische orkesten van Madrid en Boedapest concerteerden onder zijn leiding, en tijdens twee toernees als gast-dirigent door de USSR, stond hij o.m. voor het Filharmonische Orkest van Leningrad.

Een toernee door de USSR met zijn eigen APhO in september 1972 (de eerste keer dat een Nederlands orkest in de Sowjet Unie kwam spelen), luidde het jaar van het 20-jarig bestaan van het APhO in.

Naar aanleiding van het eerste concert in Moskou, schreef W. Juzefowitch in het toonaangevende Sowjet-muziekblad „Muziekleven”: „de uitvoering van de 3e Symfonie van Bruckner vormde het hoogtepunt van het concert. Anton Kersjes in de traditie van Mengelberg en Van Beinum . . .” en . . . „het meesterschap dat vooral in de Bruckner werd getoond, riep innige gevoelens van diepe betekenis op”.

In Nederland dirigeerde Anton Kersjes voor de televisie meer dan 100 concerten en verschillende opera's.

Hij genoot zijn directie-opleiding bij Felix Hupka te Amsterdam en Eugène Bigot te Parijs.

ZORAB SOTKILAWA, tenor

In 1937 geboren in Georgië. Maakte aanvankelijk technische studie af, om later zang te gaan studeren aan het conservatorium van Tblissi. Studeerde vervolgens enige jaren in Milaan. Veel grote opera-rollen staan op zijn repertoire. Is prijswinnaar van verschillende concoursen in o.m. Georgië, Bulgarije, Moskou (Tsjaikowski-concours) en Barcelona. Trad in verschillende landen op, w.o. Engeland, Schotland, Frankrijk en Spanje. Maakt vanavond zijn Nederlands debuut.

1.

R. Sjtsjedrin: Ozornje Tsjastoesjki

De „Ozornje Tsjastoesjki” van de hedendaagse Russische komponist Rodion Sjtsjedrin, werd in 1962 geschreven. Deze — in vrije vertaling — „Uitgelaten straatliederen”, werden datzelfde jaar in Moskou uitgevoerd o.l.v. de dirigent Gennady Rozdjestwensky. Sindsdien staat dit werk op het repertoire van verschillende orkesten in de Sowjet Unie. Het is een virtuoos orkestwerk, waarin verscheidene oorspronkelijke volksmelodieën werden verwerkt.

Rodion Sjtsjedrin, die in 1932 werd geboren, werd opgeleid aan het Moskouse Conservatorium, waar hij piano en compositie studeerde, het laatste vak onder Joeri Sjaporin. ... ..
In het Moskouse Bolshoi-theater werden zijn opera „Niet alleen liefde” en zijn balletten „Het gebochelde paardje”, „Carmen-suite” en „Anna Karenina” met sukses uitgevoerd. Verder schreef hij nog een oratorium, twee symfonieën, twee pianoconcerten en verschillende pianowerken als prélude's en fuga's, alsmede filmmuziek.

O. Taktakisjwili: Megreelse liederen

De kompositie „Megreelse liederen” is één van de meest recente werken van de Georgische komponist Otar Taktakisjwili.

Het is een bewerking van Georgische liederen voor tenor, vocaal ensemble en kamerorkest.

De eerste uitvoering vond in 1972 in Tblissi (de hoofdstad van de Sowjet Republiek Georgië) plaats.

De liederen dragen de volgende titels:

Een roos

Lyrisch

Schertslied

Varado

Odoja

Wiegelied

Schertslied

Tsjela

Koraal

Zegening van het huis

Aangevraagd materiaal om een nadere toelichting op deze liederen uit de Georgische landstreek Megrelië te kunnen geven, heeft ons helaas niet tijdig bereikt.

M. Moessorgsky: Schilderijen van een tentoonstelling

Modest Moessorgsky schreef zijn pianocyclus „Schilderijen van een tentoonstelling” als een hommage aan een dierbare vriend: de architect en schilder W. Hartmann, die in 1873 plotseling overleed. De direkte aanleiding tot de kompositie was een in januari 1874 gehouden expositie, waar werktekeningen en aquarellen van Hartmann werden tentoongesteld. Moessorgsky „vertaalde” een tiental dezer werken in muziek en hij verbond zijn tien stukken door een reeks tussenspelen, die hij Promenades (wandelingen) noemde. Met de komponist „wandelen” we dus van beeld naar beeld. Boven de eerste Promenade noteerde Moessorgsky: *in Russische stijl*, en wat daarmee bedoeld is wordt duidelijk door de merkwaardige tonval van deze muziek en door de telkens veranderende maatsoorten (5/4 en 6/4). In 1922 werd dit te zelden door de pianisten gespeelde meesterwerk door de Franse komponist Maurice Ravel georkestreerd.

Promenade

I Gnomus

Het deerniswekkend portret van een hinkende dwerg, uitgedrukt in grillige toonslingers en bizarre trillers.

Promenade

II Het oude kasteel

Boven een rustig voortwiegende begeleiding klinkt de innige zang van een minstreel.

Promenade

III Tuillerieën

Kinderen spelen, ruzieën en spelen opnieuw in het fraaie Parijse park.

IV Bydlo

Zwaar beladen is de Poolse ossekar. Hoort hoe hij nadert over de modderige weg, ons voorbijgaat en weer in de verte verdwijnt.

Promenade

V Ballet van de kuikens in hun eierschalen

Een gracieus tafereeltje vol licht en humor. Korte voorslagnotjes en trillers suggereren het piepjonge vogelleven.

VI Samuel Goldenberg en Schmuyle

Daar staan zij, twee bejaarde Poolse joden, de een rijk en zelfbewust, de ander arm en onderdanig.

Promenade

VII Markt te Limoges

De huisvrouwen doen er met veel lawijt biedend en afdingend, hun inkopen.

VIII Catacomben

Huiveringwekkend is de atmosfeer van de Romeinse grafkelder. Na de aanhef (grote, ruimtescheppende accoorden) horen we de melodie van de Promenade in een ijle gedaante: wandelende schimmen met welke de komponist zich onderhoudt in de „taal der doden”.

IX De hut op kippepoten

Deze hut is de behuizing van de heks der Russische sprookjes: Babayaga.

X De grote poort van Kiew

Hier herleeft een beeld van Ruslands verleden. Groots ligt daar de stad en haar vorstelijke toegangspoort. Plechtige fanfares worden afgewisseld door statige Russische gezangen.